

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ
ТА КУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ

ОБЛІКОВА КАРТКА
об'єкта культурної спадщини

НАУКОВИЙ АРХІВ
МУНІЦИПАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
«ЦЕНТР ОХОРОНИ ТА ДОСЛІДЖЕНЬ
ПАМ'ЯТОК АРХЕОЛОГІЇ»
ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
0/4 № 16

Поселення Гора І

(найменування об'єкта)

Вид	Тип	Категорія пам'ятки
Археологічний	Визначне місце	На державний облік не взято

1. Дата утворення об'єкта:

Ранній залізний вік, скіфський час, VI — IV ст. до н. е.

2. Місцезнаходження об'єкта

Щербанівська сільська рада, Полтавський район, за 0,39 км на захід – південний захід від садиб №№ 121 – 143 по вул. Південній у м. Полтаві (азимут 262°), 0,18-0,20 км на південь та 0,025 км на схід (азимуту 180° і 90°) від котлованів вибірок Щемилівського глиняного кар'єру, за 0,20 км на північ (азимут 5°) від шосе М-03 «Київ – Харків – Довжанський» на пікеті «342-й км», в ур. Гора.

Географічні координати окремих точок на межах поселення:

Межі	Градуси, минути, секунди (datum WGS 84)	
	N	O
північна	49°33'38.068"	34°34'12.616"
західна	49°33'30.582"	34°33'55.466"
східна	49°33'33.298"	34°34'12.419"
південна	49°33'20.564"	34°33'58.730"

Під'їзд з м. Полтава — маршрутним автотранспортом до зупинки «Поворот» на с. Гора по автотрасі М-03 «Київ – Харків – Довжанський», далі — пішим ходом польовою дорогою — на північ до старого садка.

3. Охоронний номер пам'ятки

Охоронний номер не присвоєно.

4. Дати і номери рішень, відповідно до яких об'єкт узятий на державний облік та визначено категорію пам'ятки

В Історико-архітектурному опорному плані і спеціальній науково-проектній документації для визначення історичних ареалів та меж і режимів використання зон охорони пам'яток архітектури та містобудування м. Полтава, затверджених рішенням позачергової 37-ї сесії шостого скликання Полтавської міськради від 27.12.2013 р., поселення позначене на території планованого розширення міста як відомий об'єкт археології.

5. Функціональне використання:

Сучасне використання	Первісне призначення	Інші (протягом часу існування об'єкта)
Садові насадження.	Територія поселення.	Сільськогосподарські угіддя, оборонні позиції часу Другої Світової війни.

6. Стислий опис об'єкта:

Розташування	Поселення займає мисоподібний виступ правого високого берега р. Ворскли, що здіймається над заплавою на 75 м і має абсолютну висоту в Балтійській системі вимірів 156,7 м. Його територія видовжена в меридіональному напрямку вздовж русла ріки, обмежена з півночі пониженням до Щемилівського глиняного кар'єру, а з півдня — до вибалку, через який прокладена траса сучасного шосе «Київ – Харків – Довжанський» (на її 342-му км). Південна частина мису наразі підрізана влаштуванням спуску шосе до заплави Ворскли у 1980-х рр. Поселення розміщується над краєм Ворсклинської долини.
Характеристика об'єкта	Займає дещо похилу у східний бік площину краю плато мису, зайняту старим забур'яним садком, а по краю схилу — оточену рядом тополь. Селище видовжене у меридіональному напрямку вздовж схилу високого берега по вісі північ – північний схід — південь – південний захід, займає площу 4 га (100 x 400 м). На поверхні помітні підвищення двох зольників заввишки 0,3 – 0,4 м і розміром близько 15 x 20 м. Надсхилові ділянки задерновані та вкриті насадженнями куштів. На поверхні наявні подрібнені уламки ліпного посуду скіфського часу V – IV ст. до н. е., фрагменти виробів з кварциту, шматочки обмазки і кістки тварин, що окреслюють за поширенням в плані площу і межі поселення. Потужність культурних нашарувань — 0,35 – 0,45 м. Селище Гора I як поселенська пам'ятка ворсклинського локального варіанту культури скіфського часу лівобережних лісостепових племен відкрита І.І. Ляпушкіним та Г.О. Сидоренко 1940 р. Обстежувалася ними ж у 1945 р., О.Б. Супруненко у 1972 і 1983 рр., неодноразово — полтавськими археологами в 2001, 2003 та 2010 рр. Є одним з добре збережених археологічних поселенських об'єктів із зольниками племен скіфського часу на Ворсклі, відомим у науковій літературі як «Селище скіфського часу біля с. Нижні Млини».
Наявність творів мистецтва	Твори мистецтва на території поселення відсутні.

7. Перелік складових (для комплексу (ансамблю), визначного місця):

--

8. Ступінь схоронності об'єкта:

Добрий, задовільний, незадовільний, аварійний	Основним матеріалом для побудови споруд на території поселення були дерево і глина, заглиблені частини котлованів будівель споруджувалися у ґрунті і материковому суглинку. Стан збереження селища — задовільний.
--	---

9. Наявність науково-дослідної і науково-проектної документації на об'єкт:

Найменування документації	Рік розроблення	Автор (організація)	Місце зберігання, інв. №
Науковий звіт	2003	Супруненко О.Б., Пуголовков Ю.О. (Центр охорони та досліджень пам'яток археології)	Науковий архів Інституту археології НАН України (м. Київ), фонд експ., 2003/141; Науко-

		управління культури Полтавської ОДА)	вий архів Центру охорони та досліджень пам'яток археології управл. культури Полтав. ОДА, фонд експ., spr. 379.
Науковий звіт	2010	Супруненко О.Б., Пуголовков Ю.О., Шерстюк В.В. (ДП НДЦ «ОАСУ» Ін-ту археології НАН України, Центр охорони та досліджень пам'яток археології управління культури Полтавської ОДА)	Науковий архів Центру охорони та досліджень пам'яток археології управл. культури Полтав. ОДА, фонд експ., spr. 637.
Науковий звіт	2011	Осаульчук О., Супруненко О. (НДЦ «Рятівна археологічна служба» Ін-ту археології НАН України)	Науковий архів Центру охорони та досліджень пам'яток археології управл. культури Полтав. ОДА, фонд експ., spr. 690.
Матеріали інвентаризації	2013	Мироненко К.М., Супруненко О.Б. (Центр охорони та досліджень пам'яток археології управління культури Полтавської ОДА)	Науковий архів Центру охорони та досліджень пам'яток археології управл. культури Полтав. ОДА, фонд пам'яток охор. робіт, spr. 92.
Історико-архітектурний опорний план, спеціальна науково-проектна документація для визначення історичних ареалів та меж і режимів використання зон охорони пам'яток архітектури та містобудування м. Полтава	2013	Вадімов В.М., докт. архітектури, проф. (наук. керівник), Поштаренко Ю.Г., Халєпа С.Я., Супруненко О.Б., Мироненко К.М. та ін. (Український ДНДП «Укр-НДПроектреставрація», Управління з питань містобудування та архітектури виконкому Полтавської міськради, Центр охорони та досліджень пам'яток археології управління культури Полтавської ОДА)	Затверджений рішенням позачергової 37-ї сесії шостою скликання Полтавської міської ради від 27.12.2013 р.

10. Основні джерела відомостей про об'єкт:

Археологічні матеріали	Виявлені в ході обстежень селища 1945 і 1972 рр. матеріали зберігаються у колекції Полтавського краєзнавчого музею.
Архівні матеріали	1. Мироненко К.М., Рейда Р.М. Звіт про дослідження земельної ділянки для розширення глиняного кар'єру на території Шербанівської сільської ради Полтавського району у 2001 році // НА ЦОДПА. — Ф. е. — Spr. 389. — 4 арк. 2. Супруненко О.Б., Пуголовков Ю.О. Звіт про розвідки на території м. Полтави і в Полтавському районі Полтавської області у 2003 році з підготовки археологічної частини тому «Зводу пам'яток історії та культури» // НА ІА НАНУ. — Ф. е. — 2003/141; НА ЦОДПА. — Ф.е. — Spr. 379. — Арк. 15, 58. 3. Супруненко О.Б., Пуголовков Ю.О., Шерстюк В.В. Звіт про обстеження зони будівництва автообходу шосе «Київ – Харків – Довжанський» на ділянці південніше м. Полтави, на території Полтавського району Полтавської області в грудні 2010 р. // НА ЦОДПА. — Ф. е. — Spr. 637. — Арк. 24-26. — Рис. 55 – 61.

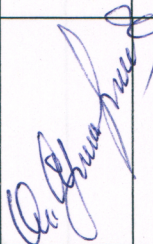
	4. Осаульчук О., Супруненко О. Археологічні вишукування. Реконструкція автомобільної дороги державного значення М-03 Київ – Харків – Довжанський на ділянці км 333+800 — км 347+200, Полтавська область // НА ЦОДПА. — Ф. е. — Спр. 690. — Арк. 40 – 42.
Бібліографічні матеріали	5. Ляпушкин И.И. Днепровское Лесостепное Левобережье в эпоху железа // МИА. — М. — Л.: Изд-во АН СССР, 1961. — № 104. — С. 92. 6. Сидоренко Г.О., Махно Є.В., Телєгін Д.Я. Довідник з археології України. Полтавська область. — К.: Наук. думка, 1982. — С. 83. 7. Супруненко А.Б. Археологические памятники территории г. Полтавы и окрестностей: Каталог. — Полтава: изд. ПКМ, 1988. — С. 13. 8. Супруненко О.Б. Пам'ятки археології в межах Полтави // Добромисл. — Полтава, 1993. — № 2 (3). — С. 88 – 94. 9. Супруненко О.Б. На землі Полтавській: Пам'ятки археології Полтави та околиць. — Полтава: Археологія, 1998. — С. 54, 56. 10. Полтава: Історичний нарис / Наук. ред. Супруненко О.Б. та ін. — Полтава: Полтавський літератор, 1999. — С. 12. 11. Супруненко О.Б. Галина Сидоренко та археологічна діяльність Полтавського краєзнавчого музею у середині ХХ ст. // Полтавський краєзнавчий музей: 36. наук. ст. 2001 – 2003 рр.: Маловідомі сторінки історії, музеєзнавство, охорона пам'яток — Полтава: Дивосвіт, 2004. — Кн. 1. — С. 14 – 15. 12. Супруненко О.Б., Пуголовок Ю.О. Археологічні розвідки у м. Полтава та Полтавському районі // Археол. літопис Лівобер. України. — Полтава: Археологія, 2005. — № 1-2 (17-18). — С. 137 – 138.

11. До облікової картки додаються графічні матеріали та фотофіксація:

Найменування матеріалів	Кількість	Дата виконання	Виконавець
<i>Графічні матеріали</i>			
1-2. Щербанівська сільська рада, Полтавський район. Поселення Гора І. Картосхеми місцезнаходження в межах області і поряд з територією міста Полтави.	1-2	2014	Коверко А.В.
3. Щербанівська сільська рада, Полтавський район. Поселення Гора І. Карта місця розташування (основа: Генеральний штаб. — М-36-94-А-а. — Полтава. — М.: ГУГК, 1990).	1	2014	Коверко А.В., Супруненко О.Б.
4. Щербанівська сільська рада, Полтавський район. Поселення Гора І. Генеральний план з позначенням зольників.	1	2011	Менчинська Т.В.
<i>Фотофіксація</i>			
5. Щербанівська сільська рада, Полтавський район. Поселення Гора І на космічному фотознімку. Програма «Google Earth».	1	2014	Коверко А.В., Шерстюк В.В.
6. Щербанівська сільська рада, Полтавський район. Поселення Гора І. З південного заходу.	1	2014	Супруненко О.Б.
7. Щербанівська сільська рада, Полтавський район. Поселення Гора І. Вигляд із заплави Ворскли. Зі сходу.	1	2011	Супруненко О.Б.

Облікову картку склав:

Посада та назва організації	Спеціальність, кваліфікаційний рівень	Прізвище, ініціали	Підпис	Дата складання
Провідний науковий співробітник Центру охорони та досліджень пам'яток археології управління культури Полтавської облдержадміністрації, заслужений працівник культури України	кандидат історичних наук, старший науковий співробітник	О.Б. Супруненко		10.02.2014

Керівник органу охорони культурної спадщини —
 Начальник управління культури Полтавської облдержадміністрації

Г.І. Фасій

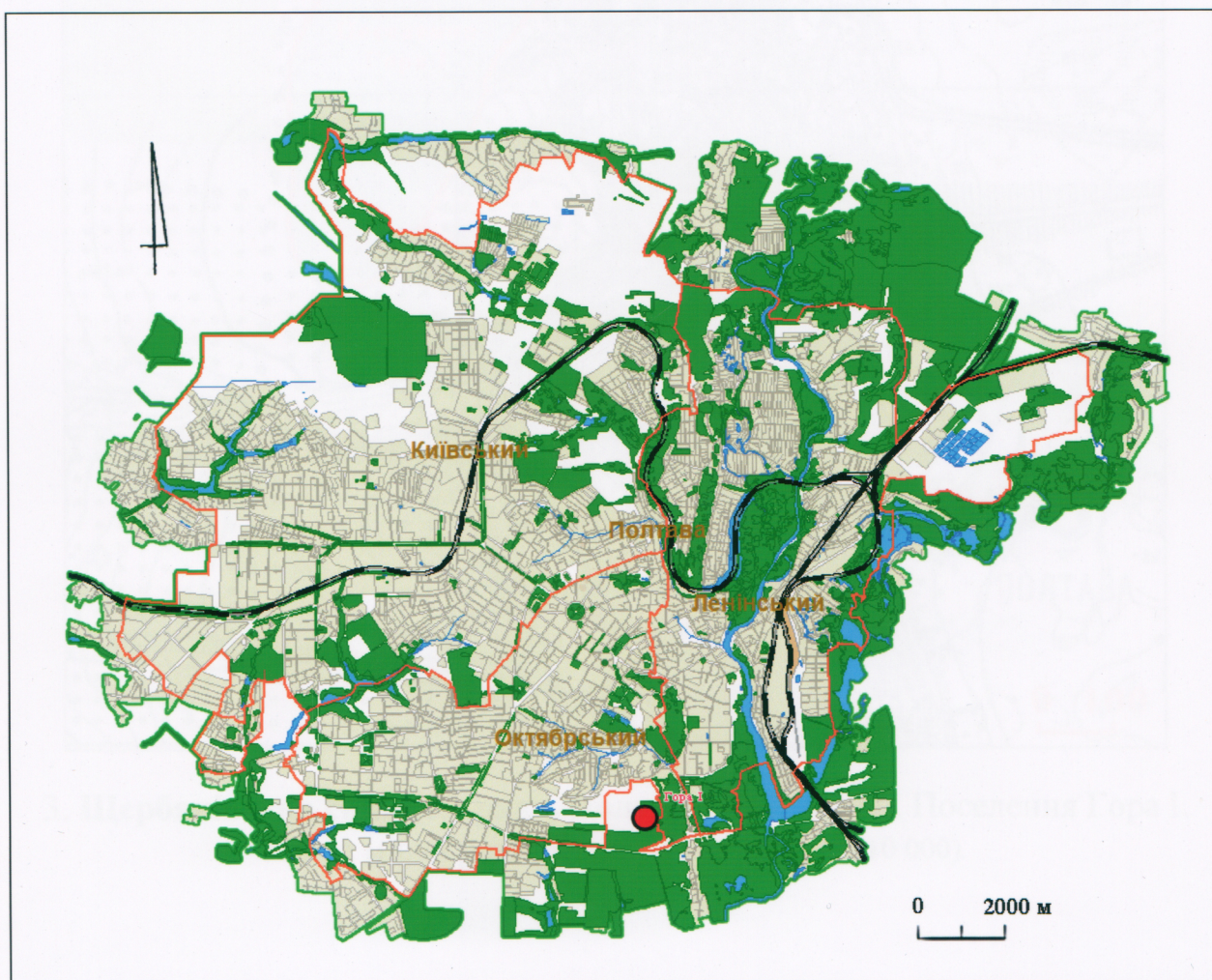
(ініціали, прізвище, підпис, печатка)

1-2. Щербанівська сільська рада, Полтавський район. Поселення Гора І.
 Картохеми місцезнаходження в межах області і поряд з територією міста
 Полтави.

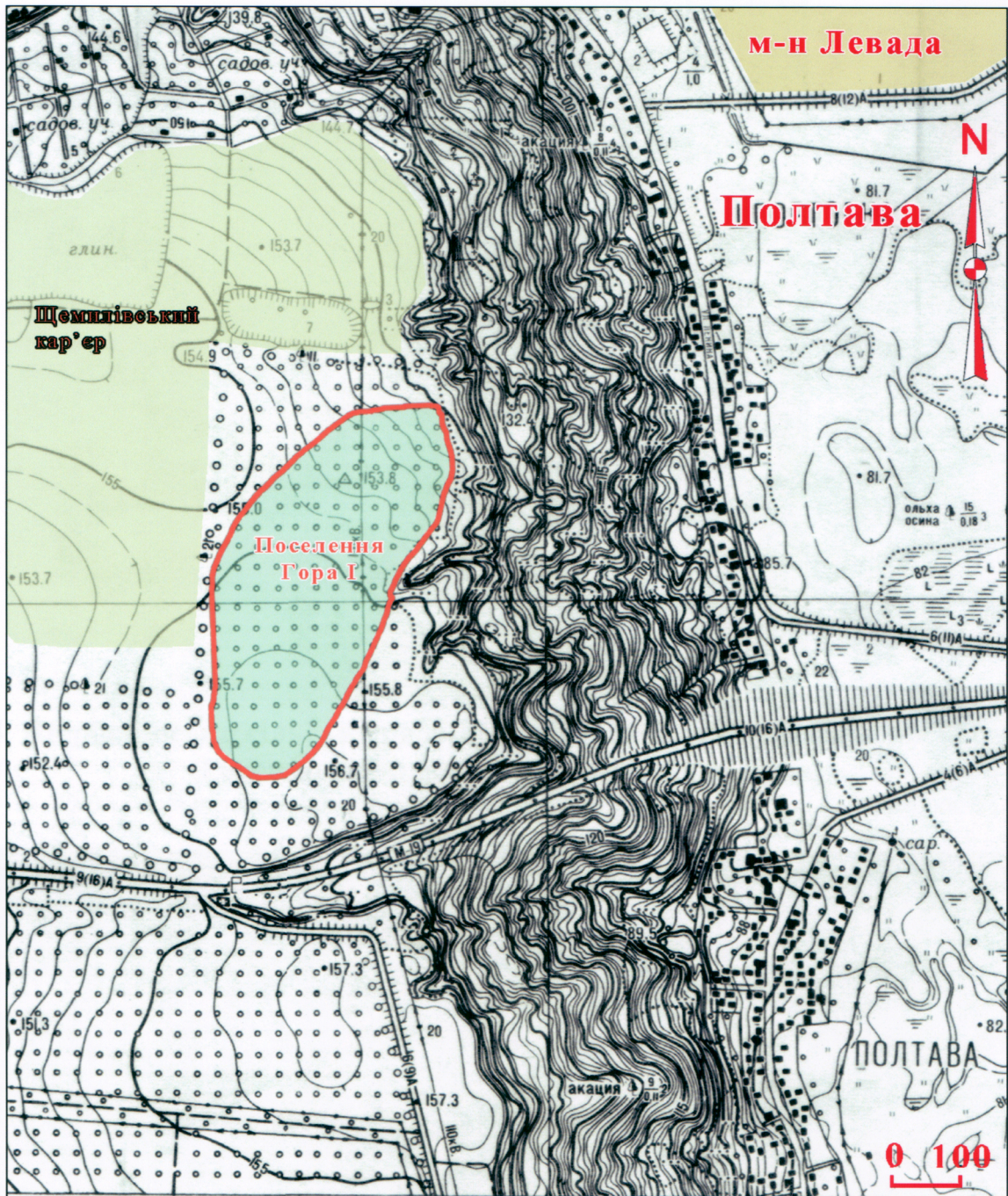

Ілюстрації

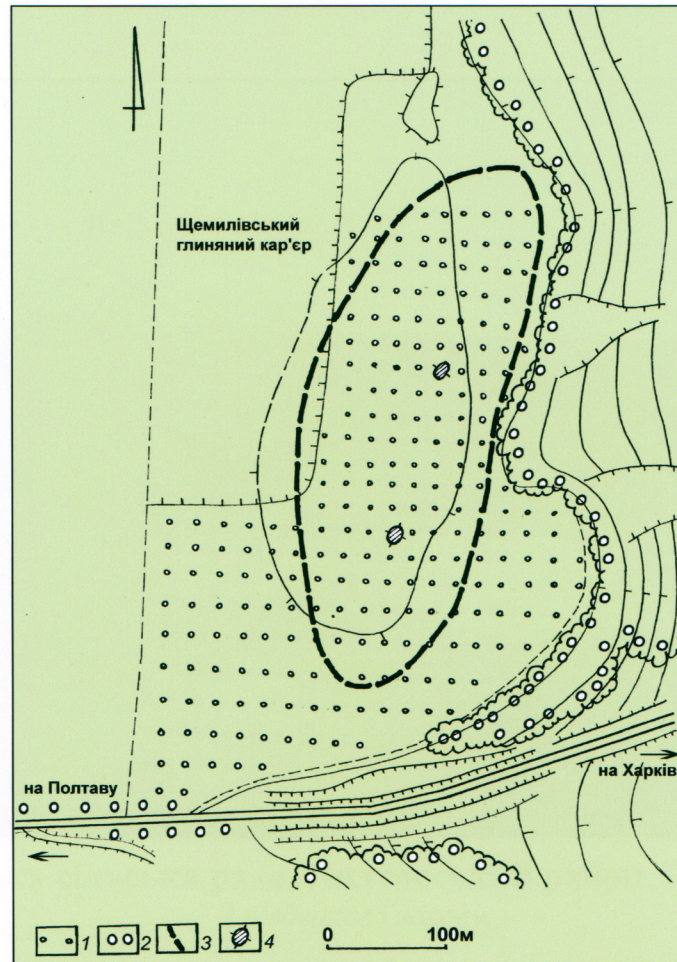
1-2. Щербанівська сільська рада, Полтавський район. Поселення Гора І.
Картосхеми місцезнаходження в межах області і поряд з територією міста
Полтави.

3. Щербанівська сільська рада, Полтавський район. Поселення Гора І.
Карта місця розташування (основа: М 1: 10 000).

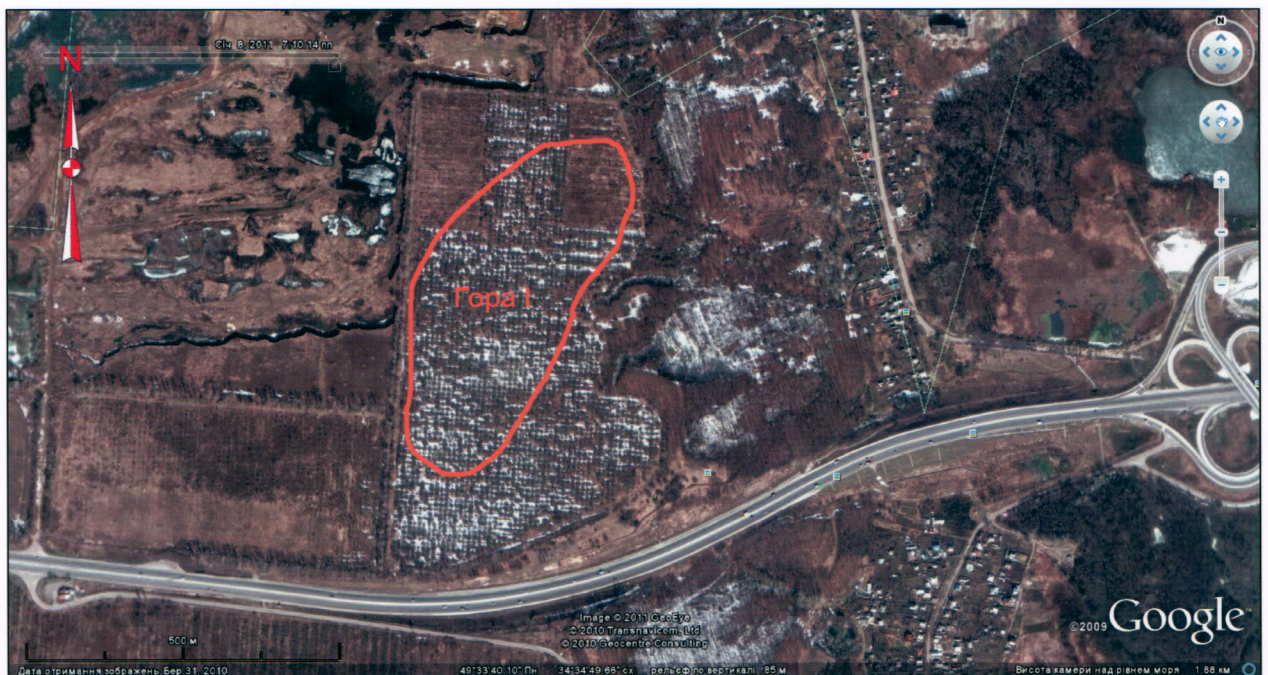

4. Щербанівська сільська рада, Полтавський район. Поселення Гора І.

Генеральний план з позначенням зольників.

Умовні позначення: 1 – сад; 2 – лісонасадження; 3 – межі поселення; 4 – зольники.

5. Щербанівська сільська рада, Полтавський район. Поселення Гора І на космічному фотознімку. Програма «Google Earth».

6. Щербанівська сільська рада, Полтавський район. Поселення Гора І.
З південного заходу.

7. Щербанівська сільська рада, Полтавський район. Поселення Гора І.
Вигляд із заплави Ворскли. Зі сходу.